

KONCHILAR HAYOTI

Gazeta 1991-yildan chiqa boshlagan

№3 (765), 2024-yil 19-fevral

facebook.com/nkmkofficial

t.me/ngmkofficial

instagram.com/nkmk.official

www.ngmk.uz



■ Munosabat

MARRALAR MUVAFFAQIYATLI ZABT ETILADI



Quvondiq SANAQULOV,
"Navoiy kon-metallurgiya
kombinatida" AJ Boshqaruv raisi –
Bosh direktori

Yurtimizda 2024-yil Prezidentimiz tashabbusi bilan "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili", deb e'lon qilindi. Bu, hech shubhasiz, mamlakatimiz xalqi, yoshlari, biznes vakillariga, ularni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan navbatdagi g'amxo'rlikdir. Bu borada amalga oshirilishi lozim bo'igan vazifalarni mujassam etgan davlat dasturi loyihasi jamoatchilik muhokamasiga havola etilgan edi. Ana shu davrda dasturga yurtdoshlarimiz tomonidan ko'plab takliflar bildirildi.

Shuni alohida ta'kidlash joizki, yangi O'zbekistonda muhim ahamiyatga ega qonunlar, qonunchilik hujjatlari, shu jumladan, farmon, qaror va dasturlar qabul qilinishi shaffotlik asosida olib borilmoqda. Ular sayt va portallar orqali xalq muhokamasiga qo'yilishi, kelib tushgan takliflar asosida boyitilishi hujjatlarning pishiq-puxta, xalqchil tarbitida qabul qilishga asos bo'lmoqda. Bu, davlatimizning ochiqlik siyosatidagi katta qadamlardan birdir.

Chunki, qonun hujjatlari nima uchun yaratiladi?! Albatta, xalq, davlat manfaati uchun. Shuboisdan

■ Yakun va rejalar

JANUBIY KON BOSHQARMASI: ishlab chiqarish, bunyodkorliklar, yutuqlar og'ushida



Navoiy kon-metallurgiya kombinati yurtimiz faxri. Bu gigant korxona jamoasining fidokorona mehnati bilan yetkazib berilayotgan qimmatbaho metallar mamlakatimiz shon-shuhrati, iqtisodiy qudratini yuksaltishga xizmat qilmoqda. Bunda, Janubiy kon boshqarmasi jamoasining ham munosib hissasi bo'lyapti.

O'tgan davr korxonamiz uchun katta tarix bo'ldi. Bu pallada qanday ishlar amalga oshirilmadi, qanchadan-qancha insonlar korxona ravnaqni, rivoj yo'lda jasorat ko'satmadi, kombinatga umrini bag'ishlamadi, deysiz?! Kombinatga ulkan mehnati singgan faxriylarimiz, marhum hamkasblarimiz xizmatlarini eslash, xotirlash va e'tirof etish muqaddas burchimizdir. Shu bilan birga, bugun ularning ishini davom ettirib kelayotgan avlodlar yutuqlarini ham aytib o'tish joiz.

Kon boshqarmasi Samarcand viloyatinining Qo'shrabot, Nurobod, Jizzax viloyatinining G'allaorol tumani o'z korxonalariga ega. "Zarmitan", "G'ujumsyo", "Marjonbulog" konlari, 4-gidrometallurgiya zavodi, "Marjonbulog" oltin ajarish sexi va bosqqa bo'linmalarida ishlab chiqarish jalal sur'atda davom etmoqda. Olti mingdan ziyod jamao qo'nini-qo'liga berib, matonat bilan mehnat qilmoqda. Soha fidoiyilar ja-

sorati bilan iqtisodiy natijalar, amalga oshirilayotgan muhim loyiholder yilda-yilga ortib borayotir. Bu esa o'z navbatida korxona uchun yangi imkoniyat, istiqbollarni yaratmoqda.

Kon boshqarmamizda 2010-yilda 1 023,3 ming tonna ma'dan qabil olingan bo'lsa, bu ko'sratskich

2023-yilda 2 548,1 ming tonnani tashkil etdi. Bu, 2010-yilga nisbatan 1 524,8 ming tonna ko'p demakdir.

O'tgan yili "Zarmitan" konidan 1 202,6 ming tonna, "G'ujumsoy"

konidan 861,7 ming tonna, "Marjon-

"bulog" konidan 483,8 ming tonna

ma'dan qabil olindi. Kon boshqarmasi ahil jamoasi g'ayrat-shijoati bilan belgilangan yillik rejalar mudatidan oldin ortig'i bilan bajarilib,

yuqori o'sish sur'atiga erishildi.

Bu marralarga ishidan, oilisidan ko'ngli to'q, hayotidan rozi soha vakillariga yaratib berilayot-

gan shart-sharoitlar tufayli erishilmoqda. Chunki, e'tibor har qanday insonni faqat oldinga, fidoiylikka, sidqidildan mehnat qilishga chorlaydi. Bu tarixiy o'zgarishlar odamlar dunyoqarashi va turmush tarzini tubdan o'zgartirib yubordi.

Zarkent qo'rg'onidagi o'zgarishlar ana shunday g'amxo'rliklar namunasidir. Imkoniyatlar shahardon qolish-maydigan bu maskan bugun katta o'zgarishlar og'ushida. Yangi xizmat ko'satisht shoxobchalari, ko'p qavatlari uy-joylar hisobiga kengayib, ko'rkamli bormoqda. Buni ko'rib, ich-ichingizdan solei tarbaland konchilarga, shu yurt odamlariga hava-singiz keladi. Ularning mashaqqatli mehnatiga tasannollar aytasiz. Eng muhim, davlatimiz va kombinatimiz ravnaga qissa hissalarini qo'shishtirishga ishonamiz.

Dildora ATABAYEVA,
Janubiy kon boshqarmasi

Axborot va ma'nnaviyat-ma'rifat

guruhi rahbari.

ga cheksiz shukronalar aytamiz.

"Zarmitan" koni ishchi-xodimlari uchun qulay shart-sharoit yaratish maqsadida bu yil kon maydonida 250 o'rinni maishiy bino, 80 o'rinni oshxonha ham foydalanishga topshirilishi rejalashshtirilgan.

Yillar shiddat bilan o'tayotgani rost. Lekin hayotimizda sodir bo'la-

yotgan o'zgarishlar boshqarmamiz

jamoasini faqat yangi maralar sari da'vat etidi. Zero, Janubiy kon bos-

hqarmasi jamoasi o'z oldiga katta

marralarni qo'yan. Hamkasblarini

zimmasiga olgan barcha vazifalarini sobitqadamli bilan, o'z vaq-

tida, ortig'i bilan bajarib, Vatanimiz

tarraqqiyoti, kombinatimiz ravnaga qissa hissalarini qo'shishtirishga ishonamiz.

Dildora ATABAYEVA,
Janubiy kon boshqarmasi

Axborot va ma'nnaviyat-ma'rifat

guruhi rahbari.

■ Yangiliklar. Xabarlar.

MA'DAN ZAXIRASI KENGAYMOQDA

Navoiy kon-metallurgiya kombinatida gidrometallurgiya zavodlarining barqaror ishlashi geologlar mehnatiga bog'liq. Keyingi yillarda soha vakillari sa'y-harakati bilan aniqlanayotgan ma'dan zaxiralarini korxona rivojiga xizmat qilmoqda.

Birgina 2023-yilda "Boylik", "Umid", "Vodiy", "Bessopantov", "Kokpatas", "Yangi Dovon", "Pistol", "O'trali" va boshqa oltin konlari gorizontlarda gidrometallurgiya zavodlari uchun mineral xomashyo bazasining geologik ma'dan zaxirasini 74 million tonnaga oshirishga erishildi.

Amaldagi 61 ta kon gorizontlarda oltin ma'danli zaxiralar mavjudligi aniqlanib, bu resurslarni kelgusida qo'shimcha manba sifatida o'zlashtirish

mo'ljalannoqda.

Kombinatda 2030-yilgacha ma'danlarni qazib olish va qayta ishlashi rivojlantrish bo'yicha keng qamrovli geologiya-qidiruv ishlari amalga oshirish, ma'dan zaxiralarini o'strish mo'ljalangan. Ayni paytda bu jarayonlar "NKMK" AJ Resurslar departamenti, Geologiya-qidiruv ekspeditsiyasi, shuningdek, "O'zbekgeologiya qidiruv" AJ geologlari hamkorligida boshlab yuborilgan.

YANGI KON TEHNİKALARI

Navoiy kon-metallurgiya kombinatida transport sohasi alohida ahamiyatga ega. Bugungi kunda kombinatdagi kon jinslarini ochiq usulda qazib olish konlari ma'danni tashishda 78 ta "Caterpillar", 272 ta "BelAZ" va 6 ta "LGMG" rusumli zamonaviy, katta yuk ko'tarish qobiliyatiga ega kon avtoag'dargichlaridan foydalananib kelinmoqda.

Shuningdek, kon maydonlarida turli rusumdagi yo'l-qurilish mexanizmlari ishlatiлоqda. Investitsiya loyihalari asosida kon texnikalarini xarid qilish shartnomalarini imzolash, tegishli ekspertiza jarayonlarini o'tkazish va uskunalarini bosqichma-bosqich ishlab chiqarishga joriy etish, bunda, xorijiy tijorat banklari kreditllarini jaib qilish vazifasi yuqorida. Dastur tasdiqlangandan so'ng bu topshiriq kombinat tomonidan o'z vaqtida bajariladi.

Dastur loyihasining 2-bob, 48-maqсад 12-bandida: "Navoiy KMK" AJ ishlab chiqarish quvvatlarini saqlab qolish" investitsiya loyihasini amalga oshirish doirasida, "Navoiy KMK" AJ mavjud ishlab chiqarish quvvatlarini barqarorlashtirish maqsadida kerakli asbob-uskuna va texnikalarni xarid qilish shartnomalarini imzolash, tegishli ekspertiza jarayonlarini o'tkazish va uskunalarini bosqichma-bosqich ishlab chiqarishga joriy etish, bunda, xorijiy tijorat banklari kreditllarini jaib qilish vazifasi yuqorida. Dastur tasdiqlangandan so'ng bu topshiriq kombinat tomonidan o'z vaqtida bajariladi.

Dastur loyihasining 2-bob, 61-maqсад, 90-bandida respublika aholisining ichimlik suvi ta'minoti darajasini oshirish maqsadida, 2024 yilda ichimlik suvi bilan ta'minash oq'ir bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, bunday xayri loyihsini amalga oshirish, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Joriy yilni mana shunday yaxshi niyatlar, yangi rejalar bilan boshlab yubordik. "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb e'lon qilindi. Bu, hech shubhasiz, mamlakatimiz xalqi, yoshlari, biznes vakillariga, ularni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan navbatdagi g'amxo'rlikdir. Bu borada amalga oshirilishi lozim bo'igan vazifalarni mujassam etgan davlat dasturi loyihasi jamoatchilik muhokamasiga havola etilgan edi. Ana shu davrda dasturga yurtdoshlarimiz tomonidan ko'plab takliflar bildirildi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024-yil 1-iyuldan boshlab, davlat ulushi 50 foiz va undan yuqori bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Joriy yilni mana shunday yaxshi niyatlar, yangi rejalar bilan boshlab yubordik. "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb e'lon qilindi. Bu, hech shubhasiz, mamlakatimiz xalqi, yoshlari, biznes vakillariga, ularni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan navbatdagi g'amxo'rlikdir. Bu borada amalga oshirilishi lozim bo'igan vazifalarni mujassam etgan davlat dasturi loyihasi jamoatchilik muhokamasiga havola etilgan edi. Ana shu davrda dasturga yurtdoshlarimiz tomonidan ko'plab takliflar bildirildi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024-yil 1-iyuldan boshlab, davlat ulushi 50 foiz va undan yuqori bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024-yil 1-iyuldan boshlab, davlat ulushi 50 foiz va undan yuqori bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024-yil 1-iyuldan boshlab, davlat ulushi 50 foiz va undan yuqori bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024-yil 1-iyuldan boshlab, davlat ulushi 50 foiz va undan yuqori bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024-yil 1-iyuldan boshlab, davlat ulushi 50 foiz va undan yuqori bo'lgan 50 ta mahalla ni ijtimoiy buyurtmalari asosida ichimlik suvi bilan ta'minash vazifasi yuqorida. Aytish kerakki, kombinat katta ijtimoiy mas'uliyati zimmasiga olib, odamlarni rozi qilishda har yili faol qatnashib kelmoqda. Nasib bo'lsa, bu vazifa ham har jihatdan sifatli, belgilangan muddatda bajarilishi ta'minlanadi.

Yana bi misol, farmonning 1-bandida davlat ishlari shabtasidagi korxonalar faoliyatida ochiqlik darajasini keskin oshirish va korporativ bosqaruvni yana-

da kamillashtirish maqsadida, 2024

■ Alisher Navoiy tavalludining 583 yilligiga



Hikmat suyidin aylamisham qit'a-qit'a bog'

Alisher Navoiy she'riyat sherkatiga hamdard bo'lib, ko'ngilga ma'navy ozuqa bera oladigan hayotiy she'riyat. Xilma-xil janrlardan tarkib topgan bu she'riyatdagisi mohiyatning ummon qadar cheksizligi esa unga yanada yuksaklik baxsh etadi. Buni shoir qit'alarni o'qigan kishi ham aniq tasavvur etadi.

Qit'a-shoiring turmushdagi turli-tuman voqeal-hodisalar to'qnashuvdagi taassurot va xulosalari mahsuli. Soddarot qilib aytganda, qit'a, Navoiy fikr va tushunchalarining tilmochi va bir umrik hamrohi. Bu janri ilmda shoiring she'riy kundaliklariga qiyoslanganligi beziz emas. Qit'adagi mavzu doirasining kengligi, shakli rang-barangali, ifodadagi soddalik, mutafakkir shoiriga kundalik hayot, oddiy tabiat hodisalaridan, to falsafa va tasavvufning eng nozik masalalarini ham yorqin tarza yorishiga imkon bergan. Shuning uchun Navoiy ijoddasi jaunga alohida e'tibor bilan qarab, qit'aning uch yuzdan ortiq go'zal namunalarini yaratgan.

Navoiy qit'alarni o'qir ekanman, ularda muallifning hayoti bilan bog'liq eng muhim voqeal-hodisalar, o'z ijodiga munosabati, davlat va siyosat arbobi sifatidagi qarashlaridan voqif bo'lamic. Qit'a ijodkorni fikrga, hayot ziddiyatlarini aniq baholash va oqu qaro, yaxshiyu yomon hodisalaridan tegishli hamda foydalı xulosalar chiqarishga chorlaydi. Navoiyning donishmandlik, falsafiy mushohadaning kengligi va hozirjavoblikni chuchur anglashda aynan shoir qit'alarning o'rni beqiyosdir. Hayot va tushumching biror "ko'cha'si, biror bir gavym joyi yo'qki, o'z taassurot va fikr-mulohazalarini aks ettrishda Navoiy qit'adan foydalanmagan bo'sin. Qit'a ulug' shoirdagini taaffakur jarayonining bir oynosti desa, xato bo'lmaydi.

To'g'rilik, kamtarlik, saxovatpeshsal, sabr-qanoat, xokisorlik kabi yuksak axloqiy sifatlar ifodalangan qit'alar hamma vaqt, hamma davrda ham barchaga ibrat va namuna bo'la oladi.

To'g'rilikka sodiqlik har qanday qiyin ishni ham oson hal etadi. Shuni nazarda tutib shoir:

*Tuzlukka moyil o'iki, ishing borg'ay ilgari,
Yuz mushkil o'sa yo'qsa ming ollingga har zamom,*

deydi va bu haqiqatni dalillash uchun shunday misralarga e'tiborni qaratadi:

*Yuz sahfa bir qalam bila kotib qilur raqam,
Ming qo'yni bir aso bila har yon surar shubon.*

Navoiy insonni tashqi ko'rinishiga qarab emas, ma'navy dunoysining boyligiga qarab baholaydi. Bu esa uning so'zida namoyon bo'ladi.

*Chun g'araz so'zdin erur ma'ni anga,
Noqil o'sa xoh xotun, xoh er.
So'zchi holin boqma, boq so'z holini,
Ko'rma kim der oni, ko'rgikim ne der.*

Hazrat Alisher Navoiy insoniylikning boqiy xislat va sifatlarini, eng avvalo, jamiyatning ilg'or, peshqadam odamlarida ko'rishni xohlaydi. Chunki boshqalar ulardan o'rnat olib, ular-

ga ergashadi. Shu bois qit'alaridan birini shoir "tasnifli" fikr bayoniga bag'ishlaydi:

*Uch kishidin uch ish yomon ko'rinur,
Senga arz aylay ahli dumyodin.
Shohdin tundlig', g'anidin buxl,
Molg'a maylu, hirs donodin.*

Buyuk shoir qit'alarini o'qirkamiz, komillik sir-asrordan ham voqif bo'lib boramiz va joy-joyida amalga oshirilgan ishning xosiyatini o'yaylimiz: "Tavoze yaxshi, ammo uni "ahli davlat" egallasa, yanada yaxshiroq. Himmat, saxovat ham minnatdan yiroq bo'sagina o'zini oqlaydi. Navoiy bularni komillik sifatlari deb baholaydi:

*Tavozo' yaxshi, ammo yaxshiroqdur
Agar da'b etsa oni ahli davlat.
Erur ham afv xo'bu xo'broq ul,
Ki zohir bo'lg'ay el topqanda qudrat.*

*Ato ham turfa ishdur turfaroq bil,
Agar yo'qtur aning yonda minnara.
Hakim insoni komil dubut oni,
Ki bo'lg'ay zotida bu necha xislat.*

Ushbu xislatlarni namoyon qilishda zamondoshlari orasida Navoiyning oldiga tushadigani bo'lmagan, albatta. Tarixchi Xondamir: "...Navoiyning ehsonidan bir qatrasini yerga to'ksalar, lola o'rniha zarra tuproqdan jamshid jomi unib chiqadi", - deb yozadı.

Qit'alarham ham qanday amal va martabadan insoniylikni afzal biladi. Zero, xalqning nazari barcha narsadan usundir.

*Yuqori o'tururni kim tilasa,
Kishilikdin ani yiroq bilgil.
O'turur safda yuqoriliqdin,
O'turur safda yaxshiroq bilgil.*

Arab adabiyotshunosligida qit'a janri hikmat ham deb yuritgan. Janning ilmu hunar, axloqiy odob, fazlu kamolot jarchisi ekanligi bunga sabab bo'lgan bo'lsa, ajab emas.

Hazrat Alisher Navoiy qit'alarining aynan ana shu jihatini shoiring o'zidan o'tkazib ta'riflash qiyin. "Bu qit'a o'z qit'alarini ta'rifidurakim, bu ham alardin birdir va ta'rif munga ham so'diq kelur" deb nomlangan qit'ada Navoiy qit'alarining har birini aqlli va dono insonlar rohat topadigan boqqa qiyoslaydi. O'z o'quvchilaridan qit'alarining majmuini mamlakat, ularning har birini esa mamlakat sathini egallab turgan, hikmat suvi bilan sug'orilgan parcha-parcha bog' deb anglashni haqli ravishda talab qiladi:

*Mundoq muqattaotkim, men yig'misham erur
Har bir hadiqaye xirad aylar uchun farog'.
Majmuin o'yla kishvari anglaki, sathini,
Hikmat suyidin aylamisham qit'a-qit'a bog'.*

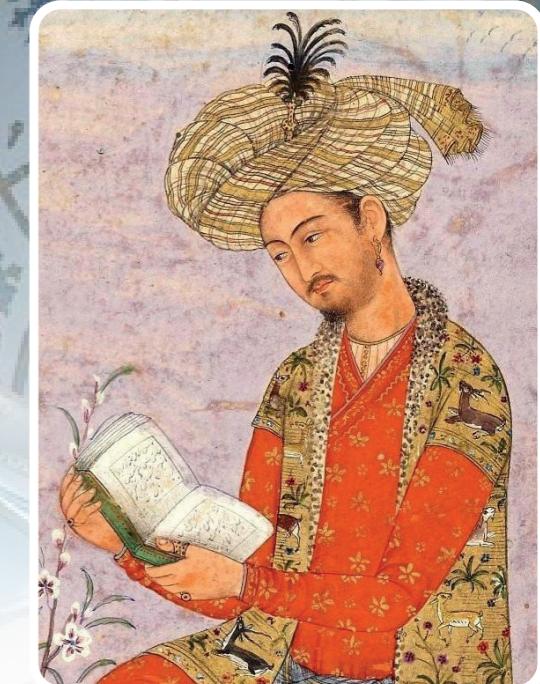
Munira XUDOYOROVA,
Navoiy davlat pedagogika instituti
"O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasini dots.v.b., filologiya
fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

va madaniyatning haqiqiy namoyandasini sifatida ulug'langan buyuk shaxsdir. Tarixda Alisher Navoiydek so'zni inson qalbining hikmat va do-nishmandlik chiroqiga aylantira olgan ijodkorlar juda sanogli. Navoiyning har bir misra va tarihi o'qib, olam-olam ma'no olamiz, uning beqiyos zakovatidan hayratga tushamiz.

Suyukli adibimiz Mirkarim Osimming "Zulmat ichra nur" asidara buyuk bobomiz, davlat arbi, faylasuf va shoir Alisher Navoiyning yoshligi haqida qiziqarli ma'lumotlar berilgan. Qissa Alisher Navoiy yoshligidan oq boshqa bolaridan ajralib turgani Sharafiddin Ali Yazdiy bilan muloqot shaklida ajib mahorat bilan ko'satilgan. Yozuvchi tasvirlaydiki, Navoiy bir guruh bolar bilan ulug' tarixchi Ali Yazdiyini ko'rib qoladi. Shunda boshqa tengdoshlari ko'cha bo'ylab qo'chganida Navoiy ularidan ajralib, tarixchiga salom beradi. Savollariga odob bilan samimiy ohanga javob qaytaradi. Sharafiddin Ali Yazdiy bolakayga "Borakallo. Bul jamaat bolarlari

■ 14-fevral - Zahiriddin Muhammad Bobur tavallud topgan kun

Dunyo ilm-fani, madaniyati rivojiga bizning xalqimiz kabi beqiyos hissa qo'shgan buyuk mutafakkirlarga boy millat kamdan kam topiladi. Mirzo Bobur ana shunday siyomlardan biri. Zahiriddin Muhammad Bobur o'zingin dilbar she'riyati, "Boburnoma" nomli tarixiy-memuar asari, millat birligi yo'lida olib borgan kurashli hayot yo'li bilan tarixda o'chmas iz qoldirgan.



BOBUR IJODINING MA'NAVIY-MA'RIFIY AXAMIYATI

Ahbob, yig'ilmoqni farog'at tutungiz!
Jam'iyingiz borini davlat tutungiz!
Chun gardishi charx budurur, Tengri uchun,
Bir-birni necha kuni g'animat tutungiz!

Insonni ulug'lash, yashashning qadriga yetish, umrning o'tkinchi erkaniqli shoir she'riyatida teran ifodalangan. Mirzo Bobur she'riyatida yurt va diyor sog'inch, Vatan ishtiyogi ko'p o'rinnalda tasvirlangan. Bu, albatta, uning tuq'ilib o'sgan Vatanidan ayro tushgani, taqdiri bilan bog'liq. Qayerda bo'imasin, Bobur qalbi bir dam Vatan sog'inchini tark etmadı. Bu dard uning she'rlariga ko'chdi:

Xazon yaprog'i yanglig', gul yuzing hajrida sarg'ardim,
Ko'rub rahm aylagil, ey lolaruh, bu chehraili zardim.
Sen ey gul, qo'yamding sarkashligingni sarvedek hargiz,
Oyog'ingga tushub bargi xazondek muncha yoldardim...

...Ne tole'dur mangakim axtari baxtim topilmaydi,
Fakal avroqini har nechakim daftardek axtardim.
Yu ulusning ta'nu ta'rifi manga, Bobur, barobardur,
Bu olamda o'zimmi chun yamon, yaxshidin o'tkardim.

Bobur ijodining yana bir sahifasini "Boburnoma" asari tashkil qiladi. "Boburnoma" jahon adabiyotida memuar janning nodir namusini bo'lish bilan birga qomusiy asar sifatida ham e'tirof etiladi. Sababi asarda o'z davridagi Farg'on, Kobul, Hindiston hududlari haqida asar strukturasiga mos ravishda shunday ma'lumotlar beriladi, ularni boshqa manbalardan topish mushkul. Asarning jahon miyosida e'tirof etilishiga sabab undagi voqealarning tarixiy jihatidan aniqligiga emas, bu muhtasham asarning tarkiblanishini jihatidan ham mustahkam ilmiy va badiiy asosga qurilganligidir. "Boburnoma" tarkibida mingdan ortiq shaxslar va timsollar mavjud bo'lib, tarixiy siyomlar xarakteri, ijodi namunalari ham tahvil etilgan. Zero, Javarhal Ner o'zining "Hindistonning kashf etishishi va jahon tarixiga bir nazar" asarida: "Bobur – dilbar shaxs. Uyg'oniş davrining tipik hukmdori, mard va tadbirli odam bo'lgan. Bobur shu paytgacha o'tgan madaniyatlari jozibador insonlar orasida eng yetuklaridan biri edi", deb yozgan edi.

Millatdoslarimizning ma'nani yetuk, ilmli, ma'rifatli bo'lib yurtimiz rivoji uchun xizmat qilishlari hech shubhasiz, Mirzo Bobur asarlaridagi vatanparvarlik, insonga sadoqat g'oyalari muhiyat ahamiyat kast etadi.

Bobur hayotining mazmuni, betakror faoliyatining asosiy ma'nosini – Vatanga muhabbat degan oly qadriyatlardan iboratdir. Zotan, bu qadriyat bugungi kunda ham, bundan keyin ham biz uchun, avlodlarimiz uchun birdeq qadri bo'lib qolajak.

Zarif QUVONOV,
Navoiy davlat pedagogika instituti dotsenti,
filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

ALISHER NAVOIY MEROSI – MILLATIMIZ XAZINASI

G'urbatda g'arib shodmon bo'imas emish,
El anga shafiqu mehribon bo'imas emish.
Oltin qafas ichra gar qizil gul bitsa,
Bulbul'a tikondek oshyon bo'imas emish.

Bu ruboini o'qimagan, eshitmagan, yod olman kishi bo'lmasa kerak. Mana qariyb olti asr bo'yaptiki, Navoiy xalq faxri, tilimizning bayroqdir, she'riyat mulkining sultonii, madaniyat va ma'naviyatimizning porloq quyoshi bo'lib kelmoga. Buyuk o'zbek shoiri va mutafakkiri Nizomiddin Mir Alisher Navoiyning ijodiyoti va ijtimoiy faoliyati ma'naviyatga, el-yurtga xizmat qilishning betakror namunasidir. U o'zining butun hayotini insonning baxt-saodati uchun kurashga, xalqning osoyishitaligi va farovonligini ta'minlashga, obodonchilikli ishlariga, ilm-fan, san'at va adabiyot tarraqqiyotiga bag'ishlagan. Alisher Navoiy xalqimizning ongi va tafakkuri, badiy madaniyati tarixida ma'rifatparvar, ma'naviyat

din biz choqirg'onda sen kelib, men bila oshno bo'lding. Kel, sening uchun fotiha o'qoli..." deya duo qiladi. Mirkarim Osimming shu asarini har gal mutolova qilganimda Alisher Navoiyning besh asrdan buyon dunyoda ulug'lanib, nomi so'nmash yulduzdek porlab turganiga uning zehni, ota-onar tarbiyasi va ulug'larning duolari sabab bo'lganidir, degen xayolga boraman.

Navoiy asarlarining mangulikka daxldor va umboqiq bo'lishining sabablaridan bira shundaki, u o'z asarlarida "barcha maxluqotlarning toji" bo'lgan insonni kuyladi, uning quvonchlariyu tashvishlarini, muammolariyu orzu-umidllarini tarannum etdi. Ona tiliga muhabbat, uning beqiyos boyligi va buyukligini anglesh tuyg'usi ham bizning ongu shuurimiz, yuragimizga, avvalo Navoiyning asarlarini bilan kilib keladi.

Buyuk mutafakkirning "Xamsa", "Tarixi muluki Ajam", "Majolis un-nafois", "Munshaot", "Mezon ul-avzon", "Devoni Foniy" kabi bebafo merosi adabiyotimizning ma'naviy boyligi bo'lsa, she'ri-

yatning 16 janrida g'azal, ruboiy, tuyuq, fard, qit'a, muxammalsar yozganligi Navoiyning ming yilda bir dunyoga keluvchi buyuk zot ekanligini anglatadi. Shu bois ham bugun chindan shoir asarlar dunyo bo'ylab parvoz etmoqda. Ahli jahon ularning bebafo ma'naviyat chashmasi dan bahramand bo'lmoqda.

Alisher Navoiy ijodiy faoliyat bilan birga, davlat ishlari ham olib borgan siyosiy arbobdir. U jamiyatda farovonlik va me'morchilikka katta e'tibor qaratib, davlat tomonidan 16 ko'pri, 20 ga yaqin suv saqlash inshooti, 52 rabot va ko'pgina madrasa, masjid, xonaqoh va hammomlar qurdig'anini tarixchi Xondamir o'z asarida keltirgan.

O'tmish ajodalarimizning, xususan, Mir Alisher Navoiy hazratlarining bizga qoldirgan boyadib va ma'naviy merosini yosh avlodning ma'nani va ruhan barkamol bo'lib tarbiya topishlarida muhim o'rinn tutadi.

Alisher Navoiy butun hayoti va foliyatini in-

sonning baxt-saodati, xalqining farovonligiga bag'ishladi. U imyon, insof, diyonat, saxovat, muruvvat kabi insoniy qadriyatlariga hamisha amal qilib yashadi va e'zozladi. Boshqalarini ham shuning da'vat qildi.

Aytish joizki, butun dunyoda mumtoz adabiy til yaratgan xalqlar ko'p emas. Chunki mumtoz adabiy tilning yaratilishi va rivojlanishi Renessans deb ataladigan va har ming yilda bir necha martagining yuz beradigan madaniy yuksalish hodisalar bilan bog'liqidir. Kelajak umidi biz pedagoglarning qo'lida, har bir yosh avlodning go'zal tarbiyasi uchun dasturlamalimiz, go'zal ma'naviy merosimiz bor ekan, shogirdlarimizga bu merosni to'g'ri anglab yetmoqliglari uchun bor bilimimizni baxshida etamiz.

Inobat OLIMOVA,
Zarafshon shahridagi Abu Ali ibn Sino nomidagi jamaot salomatligi texnikumi "Maxsus" fanlar kafedrasini o'qituvchisi.

■ 2024 - Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili

Navoiy kon-metallurgiya kombinatining Shimoliy kon boshqarmasida ixtirochilik va ratsionalizatorlik yo'nalishlari bo'yicha keng ko'lamli ishlar olib borilmoqda. Konchilik va metallurgiya sanoatida ixtirochiligi, taklif berib, biror bir narsani o'zgartirish juda murakkab jarayon. Biroq izlanuvchan, yangilikka o'ch xodimlar oyalar, yillar davomida o'z ishlamalarini goh qog'oz, goh temirda sinovlardan o'tkazib marraga yetishadi.

TAJRIBA VA ILM KORXONAGA FOYDA KELTIRMOQDA



Ixtirochi va ratsionalizator yoshlar va mutaxassislarini rag'batlantirish maqsadida, har yili Navoiy kon-metallurgiya kombinatida "Eng yaxshi ixtirochi", "Eng yaxshi yosh ratsionalizator", "Eng yaxshi innovatsion g'oya va ratsionalizatorlik taklifi" ko'rik-tanlovlar o'tkaziladi. Ana shu tanlovg'a munosib nomzodlarni tayyorlash maqsadida, Shimoliy kon boshqarmasi bo'linmalari da yosh ratsionalizatorlar klublari, sexlarda to'garaklar tashkil etilgan. Buning natijasida korxonada 2023-yilning o'zida konchilik, oltin ajratib olish texnologiyasi, mexanika, energetika, ishlab chiqarishni avtomatlashtirish hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalar yo'nalishlari bo'yicha 80 ta ratsionalizatorlik takliflari ishlab chiqilib, ular to'liq ishlab chiqarishga joriy etidi. Bu takliflardan Shimoliy kon boshqarmasi 42 milliard so'mlik iqtisodiy samaradorlikka erishdi.

– Boshqarmaning tarkibiy bo'linmalarida texnik va texnologik qayta jihozlash doimiy amalga oshirilmada, ularsiz mavjud asbob-uskulalarining keyingi ishlashi va ularga xizmat

ustida izlanmoqdamiz. Bu esa tajriba bilan birga, ilmi talab qiladi. Hozirda respublikamizdagi korxonalar ilmiy-tadqiqot institutlari va oliy o'quv yurtlari mutaxassislar bilan birgalikda 12 ta mavzu bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlari olib borish imkoniy yaratildi. Aslida kombinat olimlarning tadqiqotlari natijalarini amalda sinash uchun katta polygon. Ishlab chiqarishga innovatsiya-

boshqarish va bir maromda ishlashi uchun boshqaru shkaflarini yaratish ehtiyoji borgiligi organib chiqdi. Elektr divigetellarini avtomatik boshqarib turish ishlab chiqarish bo'linmalarda to'xtab qolishning oldini olishda muhim o'rinnatadi.

– Ushbu muammoni yechish maqsadida, mutaxassislarimiz bilan birgalikda elektr qurilmalari uchun boshqa-

ruv shkaflarini o'zimizda ishlab chiqish mumkinligini isbotladik, – deydi J.Xolbekov. – Eng asosiyisi, hozirda ushbu boshqaru shkaflarini yashash uchun kerakli ehtiyoj qismilar, materiallarni mahalliy ishlab chiqaruvchilardan ancha arzonga topish mumkin. Bir dona ushbu boshqaru shkaflar shu kunga-chu qo'shni mamlakatlardan 54 million so'm mablag' hisobiga totib olinardi. Buyurtma berilgandan so'ng tayyorlash uchun juda uzoq vaqt sarflanishi, shkaflarni olib kelish uchun transport xarajatlari tannarx yanada oshishiga olib kelardi. Eng yomoni, ayrim hollar-da shkaflarning elektr sxemasida kamchiliklar kuzatilar, bu esa ishlab chiqarish jarayoniga ta'sir etardi. Bizning taklifimiz bo'yicha ishlab chiqarilayotgan bi dona boshqaru shkafi ehtiyoj qismilari uchun xarajat 20-25 million so'mni tashkil qiladi.

Kon boshqarmasining boshqaru shkaflarga yillik ehtiyojini 40 dona deb ol-sak, har yili 1 milliard so'm atrofiddagi pul mablag'lari iqtisod qilinishiga erishildi.

Laylo KARIMOVA.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar mehnati ni osonlashtirish maqsadida innovatsion g'oyalarga asoslangan holda yangi texnologiyalar va ilmiy ishlamalar

larni joriy qilish, ilmiy-texnik loyihalarini shakllantirishda hamkorlik o'z samarasini beradi.

Jamshid Xolbekov Nazorat-o'chov avtomatikasi va me'yorlash laboratoriyasida boshqliq o'rinsbosari sifatida faoliyat yuritadi. U 2023-yilda bo'linmalarda elektr qurilmalarini avtomatik tarzda

ko'satishning imkon yo'q, – deydi ishlab chiqarish-texnika va innovatsion bo'limi boshlig'i Farrux Abdimo'monov. – Ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va ishchi-xodimlar me

■ Ma'naviyat

SPEKTAKLDA...

2023-yilning 22-dekabr sanasida Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev Respublika Ma'naviyat va ma'rifat Kengashining kengaytirilgan yig'ilishida 9 ta yo'nalish bo'yicha o'z fikrlarini bildirib, muhim tashabbuslarni ilgari surdilar. Ana shu yo'nalishlarning biri teatr san'atini rivojlantirishga qaratilgan.

Ulug' ma'rifatparvar Mahmudxo'ja Behbudi "Teatr ibratxonadir", deb bejiz aytnagan. Chunki sahna asarlari insonga oyna kabitir, teatr shaxsning ijobjasi yo salbiy qusurularni ko'z o'ngida jonlantirib, tafakkur etish uchun ayni muddao. Yosh avlodni yaxshilika, ezuq ishlardan qilishga chorlash, vatanparvarlik tuyg'ularini tarbiyalashda teatrning o'ni beqiyos. Yaqinda Akbar Hakimovning "Ipak imperiyalari" nomli tarixiy asari asosida namoyish etilgan spektakl Shimoliy kon boshqarmasi xodimlarini tarix qatida qolish ketgan asorlordan boxabar etdi, desam yanglismagan bo'laman. Sbabni, pilla qurtining tarixi, uning ulkan fidokorlik va vatanparvarlik tufayli bizning o'kalarga kirib kelgani to'grisida hammda ham yetarli ma'lumot yo'q. Bundan tashqari, tomoshabinlarning, ayniqsa, yoshlarning ko'pchiligi pilla qurtini ko'magan. Men kabilarda esa bolalik xotirlarini uyg'otib yuborgan bo'lsa ajabmas. Spektakl bo'lib kelish uchun qo'limga bilet tutqazdi go'yo!

8-9 yoshlardagi ozg'ingina qizman, pakana so'kichak (pilla qurti uchun taxtalarindan tayyorlangan so'ri) tagida bukri kampirdek bukchayib, momiq-momiq, oppoqligidan tomirlari ko'rinib turgan, xuddi ikki nuqta qo'yligandek mitti ko'zli, prujinaga o'xshash qurtlarni terakkanman, yerga tushganlarini bosib olmaslik uchun juda ehtiyojkorlik bilan harakatlana manam. Bu paytda yuqorida tut bargini chaynayotgan boshqa qurtlarning yemak tovushlarini eshitish zavqli. So'kichak orasidan biror qurt bo'yiniga tushib zavqimni buzmasa bo'ldi! Qurtlarni terishga ku'o'qruvmin yo'q, ammo bo'yiniga tushgani xuddi ilondek seskantirish odamni. Egilib-bukchayib kaffingga to'ldirib chiqqan pilla qurtlarini o'rtoqlari orasiga otaman ko'chaga yuguraman. Qurtlari boqilayotgan xona pechka taftidan issiqqina bo'lgani uchun tashqariga chiqib junjiyam, shumligim turib yashirib chiqqan bir-ikkita pilla qurtiga burchakda tut bargini tutaman. Arradek tishlarda bargni qanday yeyishiga qiziqaman. Qaysar qurt bardan boshini olib oqchadi, bolalik qiziqishlarim bi bezozor mavjudoduning qaydan kelib qolganini bishish uchun bargari yeyilib, yalang'ochlanib qolgan tut novdalarini bog'lam-bog'lam qilayotgan kattalarning oldiga meni yetaklaydi.

Mahallamiz kirdi-chiqqi mahalla emas, berk ko'cha. Sumalaklar, to'ylar, issig'u sovuq yig'indarda hamma bir-biriga ko'mak berishga shoshiladi. Ipak qurti boqish mahali, ko'chilik shu yumush bilan band bo'ladi. Mahallamizning katta-kichili bolalari kimming uyida qurt boqilayotgan bo'lsa, o'sha uylarda ishga yordam beradi, bu ham zavqli, ham rahmat eshitishning gashti o'zgacha! Boshida, bu oppoq mavjudotlar mayda-mayda qora rangli, xuddi nosdek



yumaloq shaklda bo'ladi. Boqvhilarga qutlarda tarqatiladi. Grammlab o'lchangan qoraoylar avval mayda qutilarda, keyin bir so'kichak-ikki so'kichak bo'lib ko'payib, tut barglarini yegan sayin kunlar davomida oqarib, semivaredilar. Keyinchalik, dahah(uyqu)ga tushib, undan so'ng pilla o'rav, kapalakka aylanadilar. Ularning turgan-bitgani foydal! Tut daraxti ham biz tomonlarga pilla qurti sabab keltirib o'tqazigan bo'sha kerak, deb o'layman. Tuting soyasi qalim, mevasi mo'l va shirin, qurt iste'molidan keyingi novdalari quruqqina o'tin bo'ladi, qolgan chiqindisi esa yerga o'g'it. Aytishlaricha, pilla qurti urug'i oliq kelish oson bo'laman ekan. Bir turkiy pahlavon mo'ysafid suratida Xitoqoya borib, hasasining ichini o'yib, kattha mashaqqatu azoblar bilan pilla qurti urug'i asoga joylab, Watanga oliq kelgan. Bu eshitganimiz tildagi afsona xolos. Tarixiy va ilmiy yondashuvlar esa talaygina!

"Uchquduq" madaniyat uyi... Tarixiy asarni sahnalashtirgan samimiy chehrali Komila xonim ko'rinish berib, asarning ahamiyati, spektaklda bo'ladigan jarayonlar, ipak qurtining yuritmisiga keltirilishi to'grisida qisqacha izoh keltirib o'tdi.

Spektakl boshlandi. Uzumlari so'ritokka tu-tashqirilgan, shinam va ko'kam o'zbek hovlisi. Nabiras bilan varrak yasayotgan bobo. Momo uchun sovg'a olingen atlas va ana shu at-

las bahona so'zlangan ipak o'tmishi! Tarix va bugun, videomaterial va ayni paytdagi jonli sahna uyg'un teatr! Dekoratsiyalar, bezaklar, kiyim-kechaklar simfoniyasi, davrlar va davlatlar orasidagi mutanosobilik aijib tarzda ifodalangan. Bu ulug'vor ish ortidagi mehnat va xarj zalvori

anchayin! Biz bilmagan, o'qib ulgurmagan tarixiy haqiqatlar ko'rsatilgan. Ipakning ipak bo'lguniga qadar bosib o'tgan umri, qadimlik bozorida uning oltin va Kumush kabi ma'danlardan kam bo'lmasan qiymati, Xitoyning eng maxfiy mahsulotini turkiy o'g'on Sarak tomonidan yillar mobaynida o'rganilgani, Vatani iqtisodiyotida muhim o'ren egallashi mumkin bo'lgan ipak qurtini oliq kelish uchun shirin jonini tikkan kabivoqealar ko'z oldimizda jonli tarzda sodir bo'la-di. Mohirona ijro beixtiyor sizni o'z davriga – miloddan avvalgi asrlarga eltadi. Spektakl pilla qurti to'grisidagi asl haqiqatni anglash uchun ayni muddao bo'ldi. Ulososa shuki, qaysi payt, qay zamonalr bo'lmasin, fidokorlargina elning ulug'vor maqsad va orzularini amalga oshirishga erishadilar!

Spektakl tugadi, biroq men hamon uning ichidaman. Sarak botirni izlayman. Unga gul berishim kerak! Ko'ksida arsloni borligi uchun ham gerishim kerak!

Ikki kun ilhaq bo'lganim, nomiyoq yurakni allanechuk o'rtab yuboradigan, azal tarixdan so'zlovchi ajiq spektakl atmosferasidaman hamon, tarix va bugun orasida kezib yurgan ruhiyatimga: "Sanoatimizga qalbi yombidek yarqiran Saraklar naqadar zarur...", deya pichirayman.

Nilufar MUYDINOVA
SHKB mutaxassisi.

■ "NKMK tarixi" muzeysi

Navoiy viloyati ixtisoslashtirilgan madaniyat maktabining 11-sinf o'quvchilari "NKMK tarixi" muzeysi bilan yaqindan tanishdilar va multimedia zalida ular uchun "O'zbek xalq amaliy san'ati turlari tarixi" mavzusida noan'anaviy dars tashkil etildi. Shu bilan birga "Fahod" madaniyat saroyi kutubxonasi xizmat ko'rsatish bo'limi mudiri Aynurra Razzaqova va kutubxonachi Muqaddas Aslonovalar tomonidan tashkil etilgan milliy amaliy san'atimizga bag'ishlangan kitoblar ko'rgazmasi muhim ahamiyat kasb etdi.

Xalqimiz ma'naviy olamini boyitish, badiiy didini shakllantirishga xizmat qilishni o'z oldilariga maqsad qilib qo'yagan yoshlarimiz jonkuyar ustozlari Salima Boymurodova, Zokir Karimov va Mehribog' Egamberdiyevlar boshchiligidagi "NKMK tarixi" muzeysiiga tashrif buyurishdi. Eksponatlar, suratlari, infokios ma'lumotlari asosida boy tarixga ega, O'zbekiston faxri bo'lmish kombinatning o'tmishi va bugungi kuni haqidagi sermazmun hikoya o'quvchi-yoshlar va tadbir ishtirokhchilarida katta taassurot, eksponatlar orasidagi zavodlar, ochiq kon va binolar maktelari hayrat hamda o'ziga xos qiziqish uyg'otdi.

Har bir xalqning madaniyati uning taraqqiyotini belgilaydi. San'at, bu – vogeliqlik badiy timssollar vositasi bilan ijtimoiy aks ettirish, ish ko'zini bilish va mahorat ko'rsatish jarayonidir. Tarixiy taraqqiyot hamisha ijtimoiy ehtiyojlarini qondirib kelgan. Har qaysi xalqning milliy amaliy san'ati kundalik turmush tarzi, rivojlantiligi, ijisisidagi ahvollari bilan uyg'un holda shakllangan bo'ladi.

Amaliy bezak – o'zbek xalq san'atining eng qadimiylari turlaridan buri bo'lib, unda rassomlik, naqoshlik, o'ymakorlik, kulolchilik, toshtaroshlik, xattotlik o'zaro uyg'unlashedi, yagona ulkan san'at namunalarini maydonga

keltirgan.

"O'zbek xalq amaliy san'ati turlari tarixi" mavzusida noan'anaviy dars soatini shu muzeuya o'tkazishni rejalashtirishimidan maqsad – o'quvchilarda o'lkashunoslik, vatanparvarlik, mehnatsevarlik, estetik did tuyg'ularini mukammallashtirish hisoblanadi. Qolaversa, muzeyning zalida O'zbekistonda kon-metallurgiyaning rivojlanishi tarraqqiyot bosqichlari to'grisida so'zlaydigan eksponatlar orasida yasalishi jihatida enolit, bronza, temir davriga, o'rta asrlarga mos keluvchi kulolchilik, kandakorlik amaliy san'atimiz namunalari, qadimiy topilmra hisoblanmissiz sopolidan yasalgan xumchalar, metall asboblar, misdan ishlangan chelak, oftoba, choydash, dastsho'y, qumg'on, hovoncha kabi buyumlar, kumushdan ishlangan zargarlik buyumlar bilan bir qatorda, hozirgi zamonaviy amaliy san'atimiz namunalari bo'lmish (NKMKGa sovg'a sifatida taqdida etilgan) kandakorlik usulubida yaratilgan laganlar (lagikolar), sopol ko'zalar, bolalar to'garaklarida yasalgan turli haykalchalar, kompozitsiyalar hamda yog'och o'ymakorlik namunalardan ko'za va likoplar, suvenirlarning borligi va ulardan ko'rgazma sifatida foydalanan imkon mavjudligidir. Bunday madaniyat va ma'naviyat uyg'urligini

khelgani.

Hurmatali mustahriy, quydagi ma'lumotlar siz uchun ham qiziq bo'lsa ajab emas. Al-Farobi, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali Ibn Sino, Al-Xorazmiy, Imam Buxoriy, Bahovuddin Naqshband, Ahmad Yassaviy, Alisher Navoiy, Kamoliddin Behzod, Zaxiriddin Muhammad Babor kabi jahong'a mashhur olim, shoir va musavvirlar o'z asarlarida xalqni go'zallikha intilshiga chaqiganlar. Bobomiz Amir Temur hunar va ilm egalari, yirik mutaxassis olimlar yordamiga tayaniib, matematika, geometriya, me'morchilik,

astronomiya, adabiyot, tilshunoslik, tarix, musiqa, tasviriy san'at va xattotlik kabi sohalarni rivojlantirishga katta ahamiyat bergen.

O'zbek xalq amaliy san'ati turlaridan kandakorlik tarixi xususida qisqacha to'xtalib o'tamiz. "Kandakorlik" – forschha qo'shma so'z bo'lib, "o'yilgan, kovlangan" va "ish" degan ma'nolarni bildiradi. Arxeologik topilmalar kandakorlik O'zbekistonda milloddan avvalgi 6-5 asrlardan boshlab paydo bo'lgani va badiiy hunarmandlik turi sifatida juda qadimidan mavjudligini ko'rsatadi. Bu san'at turining qadimiy namunalari jahon muzeylerida hamda O'zbekiston muzeylerida saqlanmoqda.

Dastlab buyumlarga afsonalardagi

qahramonlar tasviri ishlangan, arablar istilosidan keyin tasvirlar o'rnni naqshlar, bezak darajasiga yetkazib ishlangan arab yozuvlari egallagan. Temuriyalar davrida yangi usullarning yuzaga kelishi tufayli kandakorlik san'ati yanada rivojlanadi, bezak turlari ko'payadi. XVIII-XIX asrlarda Buxoro, Samarkand, Xiva, Qo'qon, Qarshi, Shahrisabz, Toshkent kabi shaharlarda kandakorlik maktablar bo'lgan va ularning har biri naqshlari, bezashda qo'llanadigan usullari ko'ra bir-biridan farqlangan hamda bu maktablar o'zaro aloqada bo'lganligi bois san'atning bu turi takomillashib borgan. XX asrga kelib kandakorlik buyumlari shakli xilma-xil tayorlangan hamda niyoyatda nozik va bejirim naqshlangan. Hozirgi kunda ham Toshkent, Samarkand, Xorazm, Buxoro kandakorlik maktablari ishlab turibdi va ustoz-shogird usulida faoliyat olib bormoqda.

Bu san'at turi, ya'ni, kandakorlik bilan shug'ullanlangan bolalarda diqqatni jamlash, maqsadga intish, nafosni ko'ra bilish, boshlagan ishini oxirigacha yetkazish va ish mahsulidan baha olish kabi xislatlardan rivojlanadi.

Muzeyda kombinat yubileylariga tuhfa etilgan kandakorlik san'ati ga'msab mabsud bo'lgan likoplar (laganlar) ham joy olgan. Juda chiroyli, bezakdor ishlangan likoplardan birining o'rtaida anorlarning tasviri tushirilgan. Bilmazki, anorning rasmni ko'pincha milliy kashtali so'zanalarimiz, matolaramizda, naturmortlarda o'z aksini topadi. Anor Gretsiyada – totuv oila, Ozarbayjonda

NOAN'ANAVIY DARS



■ Yaxshi dam – mehnatga hamdam

Mamlakatimizda har bir fuqaroning ijtimoiy himoyasi — salomatligidan to uy-joy bilan ta'minlanish darajasiga e'tiborda. Ayniqsa, bugun tashkilotlar ham o'z ishchi-xodimlari salomatligini qat'iy nazoratga olgani, profilaktik muolajalarga jalb qilayotgani, kam ta'minlangan oilalarga ko'mak berayotgani kishini quvontiradi.

ning nafaqat jismoniy salomatligini tiklashiga, ruhiy holati hamda sog'gom ovqatlanishiga ham alohida e'tibor qaratamiz. Bu yerda ishchi-xodimlar va oila a'zolaring surunkali kasallanishining oldini olish uchun muntazam davo muolajalari o'tkaziladi. Mazkur sanatoriyo-profilaktoriyasi hamisha odamlar bilan gavjum.

– O'tiz sakkiz yil Markaziy kon boshqarmasi tizimida ishlaganman, - deydi pensioner Xadicha Iskandarovna. – Turmush o'tqog'im Sanaqul Iskandarov ham Zarafshon qurilish boshqarmasida ishlagan. Ikkalamiz ham pensiyadimiz. To'rt nafar farzandimiz bor, ularning barchasi olyi ma'lumotli. Ularning bittasi bizning izimizdan ketgan. Shu

"NUROBOD" SANATORIY-PROFILAKTORIYSI

konchilarning hordiq va shifo maskani



kombinat ro'zg'orimizni but, xo-nadonimizni fayz qildi. Sir emas, kombinat tizimida ishlaganlarining xizmatlari mas'uliyatlari, e'tibor ham shunga yarasha. Har yili nafaqat kombinat ishchilar, balki biz – pensionerlar va oila a'zolaring ham salomatligimizi tiklash, profilaktik muolajalar olish uchun yuritmidagi turli dam olish maskanlariga yo'llanmalar ajariladi. Ayni paytda "Nurobod" sanatoriyo-profilaktoriyada dam olyapman. Yaratilgan sharoitlardan ko'nglingiz yayraday.

Sanatoriya xorijdan keltirilgan zamonaviy tibbiy asbob-uskunalar o'rnatilish, davoluanvchilar uchun barcha sharoitlar yaratilgan. Shinnam xonalardan tashqari, sanatoriya dam oluvchilariga oshxona, sport mashg'ulotlari xonalari va kutubxona xizmat ko'sratmoqda. Joriy yilning 25 yanvarida minifutbol o'yingohi foydalishiga topshirildi.

Usbu maskanga yuqori malakali shifokorlarni jaib qilish va tibbiy xizmatning zamonaviy turlarini joriy etish bo'yicha amaliy ishlardan qilindi. Dam oluvchilar xohish va istaklarini inobatga olna holda, yangi tibbiy xizmatlar yo'lg'a qo'yilmoqda. Ijobiy o'zgarishlar samaradorligini bu yerga tashrif buyuruvchilar soni ortib borayotganligi ham ko'rsatib turidi. Chunki xizmatlar yaxshi bo'lmasa, xodimlar muomalasi talabga javob bermasa, faqat ma'danli suv va yo'llanma narxining nisbatan arzonligi uchun dam oluvchilariga jaib qilish mushkul.

Gruziyaning mashhur "Sxaltubo" yoki Chexiyaning "Karlov Vary" sanatoriylari kabi "Nurobod" sanatoriyo-profilaktoriysining ham asosiy davolash omili ma'danli radon suvi sanaladi. Demak, bu yerdan suvdan tashqari, boshqa omillar ham konchilarning ma'qul ekanki, yil bo'yи barcha bo'limmalaridan mazkur sanatoriyo-profilaktoriyaga tashrif buyurishyapti.

Mansur HUSANOV.